

Introducció

Per novè any consecutiu, des de l'Escola de Cultura de Pau s'edita l'anuari "Alerta 2010! Informe sobre conflictes, drets humans i construcció de pau". Els sis capítols de l'informe són l'expressió del balanç d'esdeveniments que han succeït al llarg de l'any 2009, a saber, conflictes armats, tensions, processos de pau, crisis humanitàries, drets humans i dimensió de gènere en la construcció de pau, que, a la vegada, tenen la seva expressió en deu indicadors que permeten fer comparacions amb la situació d'anys anteriors.

En el transcurs de l'any 2009, el nombre de conflictes armats existents es va estabilitzar; cal destacar que gairebé dos terços d'aquests conflictes es van referir principalment a aspiracions identitàries o demandes de més autogovern, i van posar de manifest la importància d'aconseguir "arquitectures polítiques intermèdies" que satisfacin les demandes de nombroses poblacions. Aquest factor identitari es va donar també en moltes de les tensions comptabilitzades l'any passat, que, tot i que van ser multicausals, van presentar com a principal detonant la tensió relacionada amb l'oposició a un Govern. Durant l'any van acabar les negociacions en nou conflictes i es van obrir exploracions en cinc nous contextos, oferint possibilitats per tal que durant el 2010 fructifiquin alguns processos de pau. Pel que fa a les crisis humanitàries, l'informe assenyala que van afectar 30 països, que, en major o menor mesura, també van patir conflictes armats o situacions d'inestabilitat política. En general, el retorn de les persones desplaçades per la violència es va alentir en la majoria dels contextos afectats per les crisis humanitàries a causa de la persistència de la inseguretat; es va produir així mateix una disminució de les donacions de la comunitat internacional per finançar les tasques d'assistència

humanitària. Quant a l'Índex de Drets Humans 2009, que mesura el grau d'incompliment i desprotecció dels drets humans, cal assenyalar que en 127 països es van produir pràctiques discriminatòries i en 83 estats va imperar un clima d'impunitat absoluta respecte a les violacions de drets humans que es van cometre, en part perquè la denominada lluita contra el terrorisme internacional va continuar soscant el règim de salvaguardes sobre aquests drets. Finalment, Alerta 2010! destaca les elevades proporcions que durant l'any 2009 va adquirir la utilització de la violència sexual com a arma de guerra, l'ús de la qual es va constatar en la majoria de conflictes armats actius en l'actualitat.

L'informe Alerta 2010! inclou, per tercer any, la descripció de diverses oportunitats per a la construcció de pau per al 2010, que queden reflectides en els aspectes següents: la resolució del conflicte kurd a Turquia; el compliment de la resolució 1325 del Consell de Seguretat sobre les dones, la pau i la seguretat; l'inici de les negociacions de pau a la regió del Delta del Níger, a Nigèria; el desenvolupament de la Convenció Internacional per a la protecció de totes les persones contra les desaparicions forçades, i la signatura de la Convenció Africana per a la protecció i assistència dels desplaçats interns. Com en anys anteriors, doncs, l'informe Alerta 2010! ofereix una descripció no solament dels esdeveniments ocorreguts l'any anterior, sinó també una anàlisi de reptes i oportunitats per a l'any entrant, que constitueixen l'essència de l'esquema de treball de l'Escola de Cultura de Pau.

Vicenç Fisas
Director de l'Escola de Cultura de Pau